

LINA BENGTS DOTTER

SPELEN
MET VUUR

Vertaling Bianca Cornelissen

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2022 Lina Bengtsdotter
Oorspronkelijke titel: *Lågorna*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2024 HarperCollins Holland
Vertaling: Bianca Cornelissen
Omslagontwerp: Sofia Scheutz
Bewerking: Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Sofia Scheutz
Foto auteur: Gabriel Liljevall
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: CPI Books GmbH, Germany, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1366 4
ISBN 978 94 027 6946 3 (e-book)
NUR 330
Eerste druk januari 2024

Originele uitgave verschenen bij Bokförlaget Forum, Stockholm, Zweden.
Published by agreement with Salomonsson Agency.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Voor het gedicht van Thomas Gray op pagina 312 is gebruikgemaakt van de vertaling van J.P. Guépin in *Maatstaf* 24 (1976): 63-66. Bron: dbnl.

We lopen over de grindweg. Katja draagt de rode jurk van haar tante en ik heb een lichtblauwe rok met een vestje aan, afkomstig uit dezelfde kledingcollectie.

Ik zeg tegen Katja dat we misschien beter terug kunnen gaan, dat het hele idee nogal... krankzinnig is. Maar Katja loopt door en ik... kan mezelf er niet toe zetten om te keren.

Als we bij de oude eik komen waar de grindweg verandert in een zandweg, begint Katja te zingen.

Waar ik wandel en om me heen kijk
hoor ik klein vogelgezag

Ze lacht en pakt mijn hand. Mijn zwakke stem vermengt zich met de hare, zuiver en krachtig.

Valt mijn blik op een mooi meisje
Zegt inwendig iets plots en lang

Als een toeschouwer, een alziend oog dat boven ons zweeft, volg ik onze wankelende weg naar het huis. Ben ik dat echt, die daar voortstrompelt, in de kleren van een spoorloos meisje? Ben ik degene die Katja overeind probeert te helpen en wordt meegesleurd in haar val? Zijn wij diegenen die zo rondkruipen om daarna weer op te staan en verder te lopen, al liederen zingend uit een vervlogen tijd?

Maar dan zijn we er. De ramen van het huis zijn donker, de geur van de seringenhaag is doordringend, vogels krijsen in de nacht. De grasmaaier staat bij de erfgras, waar de tuin overgaat in bos, met de

jerrycan ernaast. Het lijkt wel een attribuut dat daar is neergezet door de regisseur van dit merkwaardige toneelstuk, waarin ik tegelijkertijd toeschouwer en acteur ben.

Het is Katja die de zwarte dop eraf schroeft en een pad van benzine uitgiet, helemaal tot aan het huis, en dan het laatste beetje over de muur naast de voordeur sprenkelt. Het is Katja die alles doet, maar ik hou haar niet tegen. Pas als ze haar aansteker pakt, zeg ik dat hij misschien nog binnen is. Nee hoor, zegt ze, hij is teruggegaan naar Stockholm, ik zag hem vandaag nog op het station. Daarna buigt ze voorover en steekt de boel aan, terwijl ik niets doe om haar tegen te houden.

Als een sissende slang slingeren de vlammen zich in de richting van het huis. Wat gaat dat snel, denk ik nog als het vuur de gevel begint te liefkozen. Dan verandert de hemel van kleur en licht Katja's gezicht op. Ze schreeuwt iets naar me, maar door het bulderende vuur hoor ik niets. Ze grijpt mijn arm en brult dat we moeten rennen. We moeten rennen, godverdomme, anders gaan we dood.

Wil je soms dood?

Ik schud mijn hoofd, maar mijn benen komen niet in beweging en ik vraag me af of ik soms een dier ben, een paard dat liever in zijn veilige stal verbrandt dan erbuiten te overleven.

Katja laat me los en verdwijnt het bos in. Zij is niet van plan om dood te gaan.

Spullen achter in mijn kledingkast in het oude molenhuis in Mossen: een volledig kromgebogen zilveren sieraad dat ooit een lier voorstelde, een wit katoenen slipje verstijfd van het sperma, een schriftelijke onderbouwing voor het feit dat Vega Johansson de eerste prijs gewonnen heeft bij een novellewedstrijd met het thema 'doodzonden', vier verkreukelde novelles voorzien van commentaar door Atle Berggren - uitroeptekens, vraagtekens en de opmerking dat de lezer op die en die plek meer verwacht - een bruine bijbel die onherkenbaar mishandeld is. En verder: de foto van ons. We hebben onze armen om elkaars schouders geslagen en turen tegen de zon in. Hij is genomen in mei 2008, slechts een paar weken voordat het gebeurde.

Het duurt drieënhalf uur om van Stockholm naar Silverbro te reizen. De treinreis duurt langer dan de vlucht van Londen naar Stockholm. Ik had slaap nodig, maar worstelde met de verkeerde hoek van de hoofdsteun en iedere keer dat ik mijn ogen dichtdeed, dansten er gedachten door mijn hoofd. Ik stelde me Katja voor, bleek en met een sigaret in haar hand op het bed in haar kamer in Stentorpsgården. Ik hoorde Jacks vertrouwde fluisterstem: *Het komt wel goed, Katja.*

Toen ik mijn ogen wat steviger samenknep, zag ik de vlammen die de hemel verlichtten. Katja's opgewonden gezicht. Ik hoorde de kreten en voelde de rook in mijn longen.

Ik nam een slok van de sterke treinkoffie en dacht aan ons voorlaatste gesprek; toen ik een aantal jaren in Londen woonde en ze me belde om te vertellen dat ze zwanger was. Ze had het pas in de vijfde maand ontdekt en als ze het eerder geweten had, zou ze het hebben laten weghalen, maar nu was het te laat. Stel dat het haar net zo zou vergaan als mij? Zou dat niet bizar zijn, als ons allebei hetzelfde zou overkomen?

'Wie is de vader?' vroeg ik.

'Geen idee, een of andere mafkees uit de stad.'

'Jezus.'

Ze veinsde verbazing, ze wist niet dat ze de Maagd Maria aan de lijn had. Sinds wanneer was ik zo veroordelend? Was ik soms arrogant geworden, alleen maar omdat ik die rijke sufferd aan de haak had geslagen?

'Frans,' zei ik. 'Hij heet Frans, en ik veroordeel je niet, ik dacht gewoon dat je wel zou weten wie de vader was.'

'Ze lijken allemaal op elkaar,' zei Katja. 'Het is onmogelijk om ze

uit elkaar te houden.’ Daarna, serieuzer: ‘Ik weet niet of ik dit wel kan, Vega.’

‘Het komt heus goed. Als je maar voor jezelf zorgt, dan gaat het prima.’

‘Ik zorg niet voor mezelf. Dat weet je best.’

‘Je kunt toch veranderen?’

‘Kan dat? Kun je zomaar veranderen?’

‘Als je het echt wilt misschien, als je de kracht...’ Ik probeerde iets opbeurends te zeggen over wilskracht, maar het lukte niet. Zelf had ik die ook niet.

‘Kom je terug als het kind geboren is?’ vroeg Katja.

‘Ik denk het wel, ja.’

‘Beloofd?’

Ik beloofde het, ook al wist ik dat het een belofte was die ik zou breken.

‘Misschien kunnen ze vrienden worden,’ zei Katja, ‘die arme ongewenste kinderen van ons. Wat denk jij?’

Ik antwoordde dat ik dacht van wel, daarna vroeg ik hoe het met Jack ging.

‘Hij was heel bedroefd,’ zei Katja. ‘Door wat je hebt gedaan.’

Ik zei dat ik alleen maar verhuisd was, ik had geen doodzonde begaan. Maar toen raakte ik de draad kwijt, want misschien was dat nou juist precies wel wat ik had gedaan.

‘Heb je hem getroost?’ vroeg ik onwillig.

‘Je was ineens weg,’ zei Katja. ‘Ik ben het jou niet verschuldigd om je wat dan ook te vertellen.’

‘Ik vroeg het me gewoon af.’

‘Je had moeten blijven,’ zei Katja.

‘Dat kon niet. Ik kon daar niet meer blijven.’ Toen Katja stil bleef aan de andere kant van de lijn, voegde ik eraan toe: ‘Het schuldgevoel...’

‘Maar we wisten het toch niet,’ zei ze ten slotte. ‘Het gebeurde gewoon. Het was... het lot.’

‘Ik geloof niet in het lot.’

‘Toeval dan?’

‘Eerder vrije wil,’ zei ik, hoewel ik daar ook niet echt in geloofde.

‘Het was niet onze schuld,’ ging Katja op scherpere toon verder.

Ik antwoordde dat het dat absoluut wel was. Het was allemaal onze schuld.

Daarna volgde negen jaar stilte. Tot eergisteren. Frans’ zakenpartner en zijn vrouw waren vroeg in de avond bij ons thuis voor een etentje en midden in een eindeloos gesprek over de woningmarkt, dividenduitkeringen en meer van die onderwerpen ging mijn telefoon. Ik verontschuldigde me en liep naar de keuken om op te nemen.

‘Silver?’ zei Katja met dubbele tong. ‘Spreek ik met Silver?’

Ze had een nieuw telefoonnummer en ik was in het geheel niet voorbereid op haar stem. Ik werd teruggeworpen in de tijd en mijn handen werden klam.

‘Katja?’ vroeg ik. ‘Ben jij dat? Is alles in orde?’

‘Nee,’ zei ze. Daarna begon ze te huilen.

Ik vroeg wat er gebeurd was en keek naar de regendruppels die over het raam omlaagleden terwijl Katja op adem kwam; ik vocht tegen de neiging om op te hangen en gewoonweg terug te keren naar de lamsbout en de exclusieve wijnen, ver van de duisternis die ik ooit zelf mede geschapen had.

‘Er zijn dingen aan het licht gekomen,’ zei Katja.

‘Wat voor dingen?’ Ik voelde de kamer krimpen. ‘Wat is er aan het licht gekomen?’

‘Niets is wat ik dacht.’

‘Wat niet?’

‘Dat kan ik je niet aan de telefoon vertellen. Je moet naar huis

komen. Alles is weer teruggekomen. Ik kan het niet langer van me afzetten. Dat schuldgevoel... Ik trek het niet meer.'

'Je hebt toch niet met iemand gepraat?' vroeg ik, denkend aan de belofte die we elkaar ooit gedaan hadden; de belofte dat we alles wat er die nacht gebeurd was mee het graf in zouden nemen. 'Vergeet niet wat we elkaar beloofd hebben.'

'Vergeet jij niet dat je mij in de steek gelaten hebt,' zei Katja, waarna ze iets onverstaanbaars lalde.

'Kun je niet gewoon vertellen wat er gebeurd is?' zei ik, omdat ik geen zin had op haar schuldgevoel in te gaan. Ik voelde me draaiërig.

'Kom gewoon naar huis,' zei Katja.

Daarna werd de verbinding verbroken. Toen ik terugbelde, werd er niet opgenomen.

Ik stuurde een berichtje dat ik een vliegticket zou boeken en vroeg haar dringend om niets ondoordachts te doen.

Ze reageerde direct. Schiet op!

Ik weet niet hoelang ik daar met mijn telefoon in de hand in de keuken heb gestaan, nadenkend over mijn leven van de afgelopen tien jaar, in een poging alles te vergeten. Alle zinloze methodes die ik had ontwikkeld om van het ongemak af te komen: mezelf in mijn onderarm knijpen, rennen tot ik niet meer kon, warme baden. Af en toen had het gewerkt, maar nu stond ik hier weer in het middelpunt van de storm en moest ik denken aan Atlas woorden over schuld en dat het moeilijk te bepalen was waar die begon of eindigde.

Hij eindigt niet, dacht ik. Het houdt nooit op.

Een jonge vrouw met een slapende, pasgeboren baby op haar arm nam op de stoel tegenover me plaats. Ik was zo in gedachten verzonken dat ik niet had gemerkt dat de trein gestopt was bij een station en dat er mensen in en uit waren gestapt. Het kind werd wakker en begon te jammeren. De vrouw glimlachte verontschuldiging, waar-

na ze haar blouse openknoopte en de baby de borst gaf. Het zag er zo natuurlijk uit. Toen Valter klein was, heb ik vaak gedacht dat sommige vrouwen beter toegerust zijn als moeder dan andere, en opnieuw voelde ik verdriet om het feit dat ik niet een van hen was.

Ik pakte mijn tas en haalde het manuscript eruit dat ik een paar dagen eerder bij de bibliotheek had geprint. Het was gemakkelijker geweest om het op Frans' kantoor te doen, maar ik had geen zin gehad om de overgeparfumeerde vrouwen van de receptie tegen te komen met hun stijve glimlach, of om daar naar binnen te lopen als zo'n onbeholpen sneue figuur die niet wist wat zij wel wisten over alle stomiteiten waar Frans mee bezig was als ze zeiden dat hij niet bereikbaar was.

Een tijdlang keek ik naar de titelpagina: *Het vuur*. Gevolgd door vierenvijftig pagina's hoop, zelfverachting en grootheidswaanzin.

Of het goed was?

Geen idee.

Het vuur

Waar te beginnen? In mijn geval zou ik groots kunnen beginnen, midden in de gebeurtenis – met alle leugens en levens die zijn geëindigd – of misschien een beetje discreter, met de bijzondere plek waar ik ben opgegroeid, samen met mijn rijzige vader John en de mooie Cecilia, mijn moeder.

Iemand zei ooit tegen me: *Elk verhaal kan interessant of oninteressant zijn, dat hangt helemaal van de verteller af, Vega. Onthoud dat.*

Als ik dan toch de verteller ben, maakt het misschien niet zoveel uit waar ik begin. En als ik geen verteller ben, maakt het überhaupt niet uit.

Op 1 mei 1990, twee weken voor de uitgerkende datum, kwam ik op de badkamervloer van ons huis ter wereld. Mijn vader, die me opving, vond me meteen een erg bijzonder kind. *Je was al aan het krijzen nog voordat je er goed en wel uit was. Eerlijk waar, ik heb nog nooit zoiets meegemaakt.*

Maar mijn vader was geen verloskundige, hij was voorman bij Silverbro Houtbewerking, de eerste die je belde als er iets stukging. John Silver repareerde alles.

Eigenlijk woonden we niet in Silverbro, maar in Mossen, zes kilometer buiten het dorp. Daar stonden twee eenzame boerderijen, De Molen en Stentorpsgården, omringd door weilanden en veengrond. Mensen zeiden weleens dat het veen geen bodem had, maar volgens mijn oma was dat onzin. *Natuurlijk heeft het een bodem*, zei ze, als ik me voorstelde dat ik mijn houvast zou verliezen en omlaag zou zinken, *alles houdt ooit ergens op.*

Ik weet niet waarom ik me altijd zo aangetrokken voelde door dingen die levensgevaar met zich meebrachten, het was alsof ze naar me riepen. *Kom hier!* schreeuwden ze. *Kom dichterbij. Dichterbij. Nog een klein stukje.* Ik balanceerde op het glibberige randje van rotsen, stak mijn vingers uit naar het zaagblad terwijl mijn vader hout aan het zagen was en stapte het dunne ijs van de rivier op.

Mijn oma vond dat Cecilia me maar slap opvoedde. Mijn moeder moest me beter in de gaten houden en waarschuwen voor wat er kon gebeuren met meisjes zoals ik die overal maar gewoon rondrenden.

Denk aan Sofia, fluisterde ze soms. *Vergeet haar niet.*

Waarop mijn moeder antwoordde dat niemand Sofia ooit zou vergeten en dat haar naam en geschiedenis voor altijd onderdeel zouden zijn van Silverbro, maar dat ze niet van plan was mijn wereld daardoor te laten inperken.

Een aantal kilometer van onze boerderij, in tegengestelde richting van het dorp, strekte het bos Storskogen zich uit. Het was een oud naaldbos, zo dichtbegroeid dat weinig zonnestralen de grond bereikten, maar op sommige stukken kon het ineens overgaan in loofbos en jong gewas en daar was het soms verraderlijk drassig en vol kreupelhout. Er gingen verhalen rond dat er mensen verdwaald waren die nooit hun weg naar buiten hadden gevonden, over geesten die k rijsten in de windstille nacht en het gevaar dat je kon worden betoverd door feeën en bosnimfen. Zo luidden de sprookjes in Silverbro toen ik klein was. Maar toen ik oud genoeg was om het allemaal in twijfel te trekken, deed ik dat nog evengoed niet. Ik was zo'n meisje dat graag in sprookjes geloofde.

Daar, tussen de muurtjes van opgestapelde stenen, tussen het bos en het veen, woonden wij dus, de familie Silver. Dat we eigenlijk Johansson heetten wist bijna niemand. De bijnaam die mijn vader

als kind had gekregen, John Silver (vanwege een zilverwitte lok haar bij zijn linkerslaap), werd ook de mijne en die van mijn moeder, Vega en Cecilia Silver.

Ons huis werd 'De Molen' genoemd. Het was een oude molenaarswoning die al vele generaties aan mijn vaders familie had toebehoord. Het huis was zowel krom als scheef en slecht geïsoleerd, in de avond was het er nooit echt stil. Dan klonk het alsof er iemand op de trap liep en rondstommelde op zolder. Mijn vader, de houtexpert, legde uit dat hout een levend materiaal is en dat het daarom af en toe knarst en kraakt.

In De Molen ging altijd wel iets stuk: plinten kwamen los, deuren zaten klem, de oude verwarmingsketel hield ermee op. Ik wenste vaak dat we in het dorpscentrum woonden, in zo'n gemoedelijke gelijkvloerse villa waar het overal warm was, en alles heel en gemakkelijk was, maar mijn moeder zei dat ons huis een ziel had en dat een ziel belangrijker was dan comfort. Als ze zulke dingen zei, haalde oma meestal haar neus op. Een huis kon comfortabel zijn of niet, maar een ziel had het niet.

Ziel of geen ziel, De Molen had mijn oma in elk geval in zijn greep, want ze weigerde ook maar een voet van het erf af te zetten. Na de dood van mijn opa had ze het huis aan mijn ouders verkocht, maar in plaats van te verhuizen had ze brutaalweg haar intrek genomen in het voormalige knechtenverblijf op het perceel, waar ze nu zat te rouwen over het leven dat haar was ontnomen.

In het andere huis op het perceel, dat 'de schuur' werd genoemd, had mijn moeder haar atelier, met alle schilderijen die niemand wilde kopen. In dit atelier bevond zich een ingerichte kamer met een kleine badkamer, waar mijn moeder mensen onderbracht die volgens haar een beetje de weg kwijt waren in het leven. Het waren vrouwen die hun man hadden verlaten, lifters zonder einddoel en vaders die zich al zuipend van hun gezin had-

den vervreemd. Mijn moeder was de begripvolle troosteres met het luisterend oor. Ze trakteerde hen op wijn, eten en sigaretten en zei dat het simpelweg een kwestie van volhouden was, van ademen en de uren laten verstrijken. Maar dit alles was voordat ik geboren werd. Na die tijd was er op de boerderij geen ruimte meer voor andere neerslachtige zielen, behalve die van mijn moeder zelf.

Ze is niet uit het juiste hout gesneden, zei oma 's avonds tegen mijn vader als mijn moeder in haar atelier was.

Waarop hij tegen haar zei dat Cecilia uit het fijnste hout gesneden was dat er bestond en dat hij van haar hield.

Dat was mooi, natuurlijk, dat er liefde was en zo, vond mijn oma, maar met mensen als Cecilia, van die... kunstenaarstypes, kon het nooit goed aflopen. Dat voelde ze aan haar water, dat het geen gelukkig einde zou worden.

Laten we maar hopen, flink hopen, dat dat meisje niet zo wordt als zij, zei mijn oma.

Wat er mis mee was om te worden als mijn moeder begreep ik niet, want ze was precies zoals ik altijd had gedroomd te zijn. Mijn moeder kon schilderen, verhalen vertellen en heel ontspannen praten met mensen die ze niet kende. Maar dit was voordat ik die andere kant van haar had gezien, voordat ik haar huilend op de vloer van het atelier had gevonden. Voordat mijn vader haar midden in de nacht in het dorp had moeten ophalen met alleen haar ondergoed aan. Voordat ze me meenam op uitjes naar merkwaardige plekken en voordat ze op een kamer van vijftien vierkante meter in een gesloten psychiatrische inrichting belandde.

Wanneer mijn vader aan het werk was en mijn moeder aan het schilderen, was ik meestal bij mijn oma. Dan zat ik naast haar bij het grote weefgetouw en keek toe terwijl de repen oude lappen veran-

derden in vloerkleden onder het ritmische gedreun waardoor mijn gedachten afdwaalden. Zo bracht ik de meeste dagen door voordat ik naar school ging: in mijn eigen wereldje met denkbeeldige vrienden, pratende dieren en mythische wezens. Maar als mijn moeder de tafel dekte en bedden opmaakte voor de vriendjes die alleen voor mij zichtbaar waren, en naar mijn eindeloze verhalen luisterde, was mijn oma sceptisch.

Probeer in de realiteit te blijven, zei ze als ik haar mijn sprookjes vertelde.

De werkelijkheid was zwaar genoeg, je hoefde niet van alles bij elkaar te verzinnen.

Mijn moeder vond het komisch dat mijn oma, die zoveel problemen had met sprookjes, zo religieus kon zijn. Zelf was Cecilia atheïst, maar desondanks kon ze hele citaten en stambomen uit de Bijbel opsommen. Jakob en zijn zonen, delen uit de Korintiërs-brieven, het Boek der Psalmen en het Johannesevangelie. *Ik ben de goede herder, de goede herder stelt zijn leven voor de schapen.*

Waarom wist Cecilia daar zoveel van als ze niet in God geloofde?

Ze antwoordde dat sprookjes niet waar hoefden te zijn om erin te geloven.

Oma zei dat als je niet in Onze Heer geloofde, je niet het eeuwige leven kreeg.

Maar mijn moeder wilde geen eeuwig leven. Dat leek haar een nachtmerrie waar je nooit meer uit wakker werd. Ja, daar kon Astrid wel mee instemmen, dat het afschuwelijk was om nooit rust te vinden.

Zelf wist ik niet wat erger was, voor altijd dood zijn of voor altijd leven?

Toen ik zes werd, gaf mijn oma me een bijbel. De dunne bladzijden en minuscule lettertjes gaven me het gevoel dat het een boek was waar je je hele leven mee kon doen. En dat was ook zo, zei mijn oma,

het was het boek van het leven, en als ik het maar gewoon las, zou alles goed komen. Maar mijn oma had het mis.

Waarschijnlijk zou ik een heel eenzaam kind geweest zijn, als Jack Linder niet door het lot in mijn omgeving was beland. Die dappere, muzikale Jack die er net zoveel van hield om het gevaar op te zoeken als ik. Samen sprongen we tussen de scherpe landbouwwerktuigen door in de verlaten boerderij even verderop, we hielden wedstrijdes wie het verst het veenmoeras in durfde te lopen en joegen elkaar de stuipen op het lijf met verhalen over nagels aan doodskisten en levende doden. Ik vond het heerlijk om de schrik in Jacks blik te zien als ik hem de aangedikte verhalen vertelde van alle gruwelijkheden die eertijds in Silverbro gebeurd waren. Mannen die zoekgeraakt waren in een graanschuur, bomen die verkeerd geveld waren en borstkassen hadden opengereten, en het verdrietigste verhaal van allemaal: het verhaal over het meisje dat ooit naast ons in Stentorpsgården had gewoond, Sofia Lo. Op een dag was ze na een avondje in het café gewoonweg spoorloos verdwenen in de zomernacht. Het gebeurde jaren voor mijn en Jacks geboorte, maar we hadden er zo vaak over gehoord dat het voelde alsof we het zelf hadden meegemaakt. Alsof we onderdeel waren geweest van de lange keten van mensen tijdens de zoekactie en alsof we zelf het bos en de leegstaande schuren hadden doorzocht, terwijl we haar naam riepen.

Sofia's verdwijning had haar familie uiteengereten. Haar moeder was teruggegaan naar het noorden, haar zus was met haar vriendje ergens anders heen verhuisd en de vader, Holger Lo, die tot dat moment een betrouwbare ploegleider in de houtzagerij was geweest, belandde op het alcoholistenbankje met de andere drankverslaafden van het dorp. Stentorpsgården was nog steeds in het bezit van de familie Lo, maar niemand zorgde er meer voor en ieder jaar werd de

verf van de gevel bleker. Dakpannen vielen op de grond en het grindpad groeide dicht.

Jack en ik klommen vaak over het muurtje om door de verwilde tuin te lopen en door de vieze ramen naar binnen te kijken. De meubels waren bedekt met witte lakens en de grote klok in de woonkamer was blijven stilstaan op kwart over elf. Als we een poosje zo stonden te kijken, doemden er meestal beelden van Sofia bij me op. Ik stelde me voor hoe ze rondanste door het zonnestof bij de open haard, lachte met haar zus en daarna simpelweg opging in rook en verdween. Jack had meer moeite zich haar voor te stellen dan ik, dus probeerde ik hem te helpen: *Ze heeft haar ogen dicht en strekt haar armen uit naar het plafond.*

Als ik terugdenk aan mijn vroege kindertijd, is Jack bijna altijd aanwezig. Met zijn gitaar in zijn jongenskamer, me aankijkend terwijl hij naar mijn verhalen luistert, zijn hand die de mijne vastpakt terwijl ik doe alsof ik wegzink in het veen, wij samen in het prieeltje achter de frambozenstruiken, mijn moeder die gek doet en het *heerschap* bedient. Dan, in de leegte na Cecilia: Jack die er altijd is, die naast me zit als ik sprakeloos op bed lig met mijn blik strak op het plafond gericht.

De eerste jaren waren we alleen met z'n tweeën: Jack, ik, de muziek en de sprookjes. Maar toen, de zomer voordat we op de middelbare school begonnen, besloot Kristina Rainen te gaan scheiden, haar kinderen op te pakken en terug te keren naar Stentorpsgården. En toen veranderde alles.